

# Obsah

---

|                                                                                  |           |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Úvod . . . . .                                                                   | 7         |
| <b>1 Co je augmentativní a alternativní komunikace . . . . .</b>                 | <b>9</b>  |
| 1.1 AAK a řeč . . . . .                                                          | 10        |
| 1.1.1 Komu je tedy AAK určena? . . . . .                                         | 12        |
| <b>2 Obecný přehled metod AAK . . . . .</b>                                      | <b>14</b> |
| 2.1 Metody bez pomůcek . . . . .                                                 | 14        |
| 2.1.1 Systémy využívající manuální znaky . . . . .                               | 14        |
| 2.2 Metody s pomůckami . . . . .                                                 | 16        |
| 2.2.1 Netechnické pomůcky . . . . .                                              | 16        |
| 2.2.2 Technické pomůcky . . . . .                                                | 34        |
| <b>3 Slovní zásoba a nácvik komunikace . . . . .</b>                             | <b>54</b> |
| 3.1 Slovní zásoba . . . . .                                                      | 56        |
| 3.1.1 Jádrová slovní zásoba . . . . .                                            | 57        |
| 3.1.2 Jak pracovat se správným užitím češtiny? . . . . .                         | 60        |
| 3.1.3 Tematická slovní zásoba . . . . .                                          | 63        |
| 3.2 Možné způsoby nácviku alternativní komunikace . . . . .                      | 66        |
| 3.2.1 Čím začít? . . . . .                                                       | 67        |
| 3.2.2 Jak nacvičovat význam symbolů . . . . .                                    | 68        |
| 3.2.3 Jak nacvičovat aktivní užití symbolů . . . . .                             | 69        |
| 3.3 Podpora porozumění . . . . .                                                 | 78        |
| 3.4 Popis způsobu dorozumívání pro komunikační partnery . . . . .                | 79        |
| <b>4 Možnosti podpory komunikace a využití prvků AAK u malých dětí . . . . .</b> | <b>81</b> |
| 4.1 Podpora komunikačních dovedností . . . . .                                   | 83        |
| 4.1.1 Jak nám mohou pomoci fotky . . . . .                                       | 88        |
| 4.1.2 Jak vést komunikaci s malým dítětem . . . . .                              | 91        |
| <b>5 Specifika AAK u osob s tělesným postižením . . . . .</b>                    | <b>92</b> |
| 5.1 Vhodné metody a pomůcky . . . . .                                            | 92        |
| 5.2 Způsoby ovládání pomůcek pro komunikaci . . . . .                            | 92        |
| 5.2.1 Alternativní metody ovládání netechnických pomůcek . . . . .               | 94        |
| 5.2.2 Alternativní metody ovládání technických pomůcek a počítače . . . . .      | 98        |

|                           |                                                                                            |            |
|---------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>6</b>                  | <b>Specifika AAK u osob s mentálním postižením</b>                                         | <b>102</b> |
| 6.1                       | Specifika AAK u osob s nejtěžšími formami mentálního postižení                             | 102        |
| 6.1.1                     | Nejjednodušší manuální znaky                                                               | 103        |
| 6.1.2                     | Výběr ze dvou konkrétních věcí                                                             | 104        |
| 6.1.3                     | Jednoduchá žádost o konkrétní věc,<br>kterou může uživatel hned dostat                     | 104        |
| 6.1.4                     | Využití jednoduchých pomůcek<br>s hlasovým výstupem (komunikátorů)                         | 106        |
| <b>7</b>                  | <b>Specifika AAK u osob s poruchou autistického spektra</b>                                | <b>110</b> |
| 7.1                       | PECS – The Picture Exchange Communication System<br>(výměnný obrázkový komunikační systém) | 111        |
| 7.1.1                     | Co je PECS?                                                                                | 111        |
| 7.1.2                     | VOKS a PECS                                                                                | 111        |
| 7.1.3                     | Začínáme s programem PECS                                                                  | 111        |
| 7.1.4                     | Výukové fáze programu PECS a jejich stručná charakteristika                                | 115        |
| 7.1.5                     | Kdy je vhodné přejít na jiné modality                                                      | 123        |
| <b>8</b>                  | <b>Specifika AAK u osob s kombinovaným postižením</b>                                      | <b>125</b> |
| 8.1                       | Lidé s kombinací tělesného a zrakového postižení                                           | 125        |
| 8.2                       | Lidé s kombinací mentálního postižení a tělesného postižení                                | 128        |
| 8.3                       | Lidé s kombinací těžšího mentálního postižení<br>a tělesného a/nebo zrakového postižení    | 130        |
| <b>9</b>                  | <b>Specifika AAK u osob se získanou neverbalitou</b>                                       | <b>131</b> |
| 9.1                       | Lidé s amyotrofickou laterální sklerózou (ALS)                                             | 131        |
| 9.2                       | Lidé s afázií                                                                              | 136        |
| 9.3                       | Lidé s Huntingtonovou chorobou                                                             | 143        |
| 9.4                       | Lidé po úrazech mozku                                                                      | 144        |
| <b>Závěr</b>              |                                                                                            | <b>145</b> |
| <b>Použitá literatura</b> |                                                                                            | <b>147</b> |
|                           | Internetové zdroje                                                                         | 149        |
|                           | Zajímavé webové stránky                                                                    | 150        |